

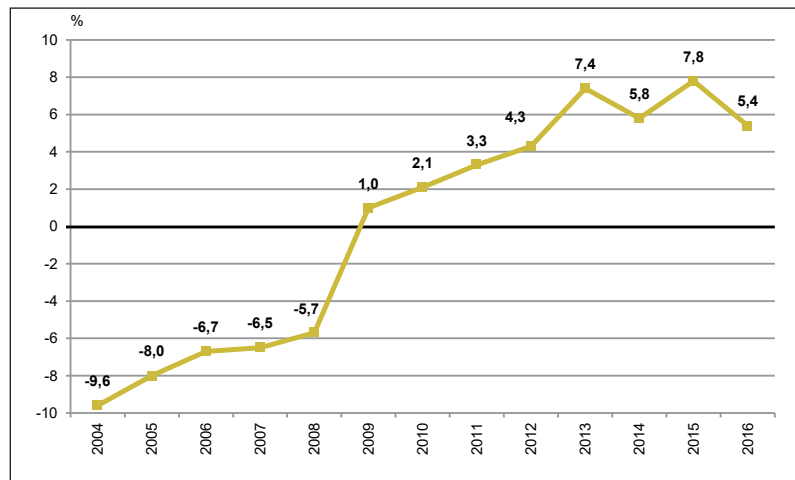
G.1.1. A nemzetgazdaság GDP-arányos nettó finanszírozási képessége

Ez az indikátor a pénzügyi stabilitás mindenkor alapmutatója, amely egy ország nemzetközi fizetési mérlegének egyenlegét jelenti, és azt mutatja meg, hogy egy nemzetgazdaság elég megtakarítással rendelkezik-e saját működésének, azaz a vállalati szektor beruházásainak és az államháztartás költségvetési hiányának fedezésére, valamint a versenyképesség tényezőinek fejlesztésére, vagy pedig külső finanszírozásra, más nemzetgazdaságok megtakarítására szorul. Ez utóbbi esetben a finanszírozási biztonság kockázatai magasabbak, hiszen a külső források akár pillanatok alatt elapadhatnak vagy megdrágulhatnak.

A magyar nemzetgazdaság a rendszerváltás után sokáig külső finanszírozásra szorult, és ez az igény a gazdasági teljesítmény és az életszínvonal emelkedésével csak tovább nőtt. Ennek vizsgált időszakban látható 6–9%-os értéke magasabb volt a versenytárs kelet- és közép-európai országok értékeinél, és nagy részben emiatt érintett minket negatívabban a válság, emiatt maradt alacsonyabb a környező országokhoz képest a növekedési potenciálunk, valamint ennek volt a következménye a devizahitelezés felfutása is.

2008 után – a finanszírozási források megszűnésével – fenn tarthatatlanná vált a negatív fizetési mérleg, és egy alkalmazkodási kényszeren keresztül (a hazai életszínvonal és a fogyasztás az exportpiacainkénál erősebb visszaesésével) pozitívvá vált a folyó fizetési mérlegünk. A magyar gazdaság finanszírozási helyzete sokat javult, de ez leginkább az alkalmazkodási kényszer révén történt, a csökkenő külső finanszírozási lehetőségek és a növekvő törlesztési kötelezettségek hatására. Később ezt a folyamatot támogatta – a forint leértékelődésével párhuzamosan – a külföldi termékek drágábbá, a hazai termékek és munkaerő olcsóbbá válása, valamint az exportpiacra termelő multinacionális vállalati teljesítmény felfutása is.

A pozitívvá váló finanszírozási képességünk kapcsán általánosságban elmondható, hogy a folyó fizetési mérlegen belül jelentős és egyre növekvő többletet mutat az áru- és szolgáltatáskereskedelem egyenlege (a növekedés a szolgáltatás egyenleg folyamatos bővüléséből, az áruegyenleget meghaladó értékéből következik), míg a jövedelem egyenleg értéke folyamatosan negatív, azonban csökkenő tendenciájú. (A csökkenés oka a növekvő külföldi munkavállalás, valamint az, hogy a hazánkban jelen lévő, külföldi tulajdonú vállalatok az évtized elején jellemző közel 100%-hoz képest most már egyre csökkenő, körülbelül csak 40%-os értékben repatriálják profitjukat.) A transzferegenleg döntően az európai uniós

Forrás: KSH

támogatások lehívásának ütemétől függően vesz fel különböző nagyságú pozitív értéket.

2015-re rekordmértékűre, 7,8%-ra bővült a nemzetgazdaság külső finanszírozási képessége, amely egyrészt a tovább növekedő külkereskedelmi többletnek, másrészt a rekordérték eléré transzferegenlegnek (az EU-s támogatásoknak) volt köszönhető. 2016-ban a külkereskedelmi többlet újabb rekordértéket ért el (GDP-arányosan 10%-os kereskedelmi többlet), és a teljes folyó fizetési mérleg is historikus csúcstra (GDP-arányosan közel 5%-ra) emelkedett, azonban a jelentősen csökkenő transzferegenleg következtében a külső finanszírozási képesség 5,4%-ra csökkent. Ám ez továbbra is azt jelenti, hogy az ország saját finanszírozási szükségleteinek kielégítése mellett jelentős ütemben képes korábbi adósságainak törlesztésére.

Az 5,4% még mindig kiemelkedően magas érték az Európai Unióban. Ez a pénzügyi stabilitásunk szempontjából mindenképpen nagyon pozitív folyamat, azonban a régiós export- és importrészesedési adatok azt is megmutatják, hogy a kiugró érték jelentős részben hazánk V4-országokénál kisebb mértékű belső fogyasztásának és alacsonyabb életszínvonalának következménye is.

Az indikátor adatainak konklúziójaként leszögezhető: azért, hogy a jövőben ne alakuljon ki hasonló helyzet, mint 2008 előtt, a Jó Államnak mindenképpen növelnie kell a társadalom gazdasági tudatosságát, képzettségét, megtakarítási motiváltságát, és ennek kapcsán jó példával elől járva önmagának is törekednie kell a takarékos gazdálkodásra. Az adatok emellett arra is rámutatnak, hogy az államnak az újrainparosítás mellett fontos szerepet kell szánnia a magas hozzáadott értékű szolgáltatási szektoroknak is, mert a tendenciát tekintve ezek hozzájárulása a pénzügyi stabilitásunkhoz gyorsabban nő, mint az ipari teljesítményé.

Magyarország finanszírozási képessége pozitív, ami az egyik legfontosabb tényező az ország pénzügyi stabilitása szempontjából.